

МАТЕРІАЛИ ДРУКУЮТЬСЯ
УКРАЇНСЬКОЮ, АНГЛІЙСЬКОЮ,
ПОЛЬСЬКОЮ МОВАМИ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

*XIX Міжнародної науково-практичної
конференції молодих вчених, курсантів та
студентів*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Львів – 2024

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

- Голова:** **Василь ПОПОВИЧ** – т.в.о. проректора з науково-дослідної роботи Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, доктор технічних наук, професор;
- Заступники голови:** **Сергій ЄМЕЛЬЯНЕНКО** – начальник відділу організації науково-дослідної діяльності, к.т.н., ст. досл., ЛДУ БЖД;
- Члени наукового комітету:** **Oksana TELAK** – Doctor of Sciences, MSFS, Warsaw, Poland ;
Jerzy TELAK – Doctor of Sciences, Professor, ASE, Warszawa, Poland;
Boguslaw KOGUT - Doktor inżynier, Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej
Вікторія СЕРГІЄНКО – проректор з наукової роботи Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, д.м.н., професор
Максим СМІЛЕВСЬКИЙ – начальник управління безпеки департаменту міської мобільності та вуличної інфраструктури Львівської міської ради, к.ю.н.
Олеся ВАЩУК – професор кафедри криміналістики Національного університету «Одеська юридична академія», Голова Ради молодих учених при Міністерстві освіти і науки України, д.ю.н. професор
Роман ЛАВРЕЦЬКИЙ –, учений секретар Університету, к.і.н., доцент;
Анастасія СИМАНОВА – професор кафедри бізнес-аналітики та цифрової економіки Національного авіаційного університету, перший заступник Голови Ради молодих учених при Міністерстві освіти і науки України, д.е.н. професор
- Члени оргкомітету:** **Василь КАРАБИН** – начальник Навчально-наукового інституту психології та соціального захисту, д.т.н., доцент;
Андрій ЛИН – начальник Навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки, к.т.н., доцент;
Ярослав КИРИЛІВ – старший науковий співробітник відділу організації науково-дослідної діяльності, к.т.н., с.н.с.;
Ольга МЕНЬШИКОВА – заступник начальника Навчально-наукового інституту цивільного захисту, к.ф.-м.н., доцент;
Іван ПАСНАК – заступник начальника Навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки, к.т.н., доцент;
Ірина БАБІЙ – заступник начальника Навчально-наукового інституту психології та соціального захисту, к.пед.н., доцент;
Тетяна ВОЙТОВИЧ – начальник відділу науково-редакційної діяльності, доктор філософії (PhD);

Юрій КОПИСТИНСЬКИЙ – начальник докторантури, ад'юнктури, к.т.н.;
Андрій ТАРНАВСЬКИЙ – доцент кафедри цивільного захисту та протимінної діяльності ЛДУБЖД, к.т.н., доцент;
Олександра ПЕКАРСЬКА – викладач кафедри цивільного захисту та протимінної діяльності ЛДУБЖД;
Андрій КУШНІР – доцент кафедри наглядово-профілактичної діяльності та пожежної автоматики ЛДУБЖД, к.т.н., доцент;
Інна ОНОШКО – старший викладач кафедри наглядово-профілактичної діяльності та пожежної автоматики ЛДУБЖД;
Дмитро КОБИЛКІН – доцент кафедри права та менеджменту у сфері цивільного захисту ЛДУБЖД, к.т.н., доцент;
Ольга КОРЧАК – викладач кафедри права та менеджменту у сфері цивільного захисту ЛДУБЖД;
Роман КОНАНЕЦЬ – заступник начальника кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт ЛДУБЖД;
Володимир-Петро ПАРХОМЕНКО – доцент кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт ЛДУБЖД, к.т.н.;
Назарій БУРАК – заступник начальника кафедри інформаційних технологій та систем електронних комунікацій ЛДУБЖД, к.т.н., доцент;
Олександр ХЛЕВНОЙ – доцент кафедри інформаційних технологій та систем електронних комунікацій ЛДУБЖД, к.т.н.;
Світлана ВЛОВИЧ – доцент кафедри практичної психології та педагогіки ЛДУБЖД, к.т.н., с.н.с.;
Юлія КУЛИК – викладач кафедри практичної психології та педагогіки ЛДУБЖД;
Володимир МАРИЧ – старший викладач кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, к.т.н., доцент;
Наталія ІВАСІВКА – викладач кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД;
Катерина СТЕПОВА – доцент кафедри екологічної безпеки ЛДУБЖД, к.т.н., доцент
Ірина КОЧМАР – викладач кафедри екологічної безпеки ЛДУБЖД;
Руслана СОДОМА – старший викладач кафедри права та менеджменту у сфері цивільного захисту ЛДУБЖД, к.е.н., доцент
Олег КОВАЛЬЧУК – викладач кафедри права та менеджменту у сфері цивільного захисту ЛДУБЖД, доктор філософії;
Галина ТЕЛЕГІНА – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, к.м.н., доцент;
Орислава ГОРНОСТАЙ – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, к.т.н., доцент
Даниїл БЕГЕН – науковий співробітник відділу науково-редакційної діяльності ЛДУБЖД
Ростислав ГРИНИК – молодший науковий співробітник відділу організації науково-дослідної діяльності ЛДУБЖД

**ОРГАНІЗАТОР
ТА ВИДАВЕЦЬ**

Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності

**Технічний редактор,
комп'ютерна верстка**

Беседа А.В., Беген Д.А.

Друк

Петролюк Н.І.

Відповідальний за друк

Войтович Т.М.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

ЛДУ БЖД, вул. Клепарівська, 35,
м. Львів, 79007

Контактні телефони:

(032) 233-24-79,
тел/факс 233-00-88

Проблеми та перспективи розвитку системи безпеки життєдіяльності: Зб. наук. праць Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, курсантів та студентів. – Львів: ЛДУ БЖД, 2024. – 913 с.

Збірник сформовано за науковими матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, курсантів та студентів «**Проблеми та перспективи розвитку системи безпеки життєдіяльності**».

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій:

- Цивільна безпека.
- Пожежна та техногенна безпека.
- Менеджмент у безпеці життєдіяльності.
- Організація проведення аварійно-рятувальних робіт та гасіння пожеж.
- Інформаційні технології у безпеці життєдіяльності.
- Соціальні, психолого-педагогічні аспекти та гуманітарні засади безпеки життєдіяльності.
- Промислова безпека та охорона праці.
- Природничо-наукові та екологічні аспекти безпеки життєдіяльності.
- Організаційно-правові аспекти забезпечення безпеки життєдіяльності.
- Медицина в умовах воєнного стану.

© ЛДУ БЖД, 2024

Здано в набір 06.03.2023. Підписано до друку
28.04.2023. Формат 60x84^{1/3}. Папір офсетний.

Ум. друк. арк. 57,06.

Гарнітура Times New Roman.

Друк: ЛДУ БЖД

вул. Клепарівська, 35, м. Львів, 79007.

ldubzh.lviv@dsns.gov.ua

За точність наведених фактів, економіко-статистичних та інших даних, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів. При передруковуванні матеріалів посилання на збірник обов'язкове.

УДК 159.9

**ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНІ СПЕЦІАЛЬНІ ОПЕРАЦІЇ ТА
ЇХ ВПЛИВ НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА***Оксана Ткачик***Роман Яремко**, кандидат психологічних наук**Львівський державний університет безпеки життєдіяльності**

В епоху сучасних технологій та постійної активності в соціальних мережах кожен користувач, незалежно від рівня досвіду, стає вразливим через потенційні ризики ,пов'язані з дезінформацією. Особливо актуальною стає ця проблема в контексті війни. Для забезпечення ефективного захисту, як технічного ,так і психологічного, важливо розуміти поняття інформаційно-психологічні спеціальні операції (далі-ПІСО) та аспектів ,що його стосуються.

Ключові слова: Дезінформація, війна, ПІСО.

**PSYCHOLOGICAL OPERATIONS AND THEIR IMPACT ON THE
EXAMPLE OF UKRAINIAN SOCIETY***Oksana Tkachyk***Roman Yaremko** Candidate of psychological sciences**Lviv State University of Life Safety**

In the high-tech era, every user, regardless of their level of experience, becomes vulnerable to potential risks associated with disinformation. This issue becomes relevant in the context of warfare. To ensure effective protection, technically and psychologically, it's crucial to understand the concept of PSYOP and the aspects related to it.

Keywords: Disinformation, warfare, PSYOP.

Ситуації кризового характеру, такі як пандемія чи війна, стають особливо зручним середовищем для поширення дезінформації. Цей "вид" спрямовує свій вплив на найбільш чутливий аспект людської природи - емоції. Вона не лише викликає сумніви, але і активно експлуатує страхи, породжуючи паніку серед громадськості. У контексті незалежної України, вплив російського ПІСО виявився особливо значущим ще з часів Помаранчевої революції у 2004 році. Саме тоді росіяни почали усвідомлювати, що наша країна та громадянське суспільство показали "явний інтерес" до виходу з-під впливу Москви.

Успіх українців і перемогу Віктора Ющенка на виборах, росіяни приписували фінансовій підтримці президента Буша [1], а західні країни звинуватили у сприянні "кольоровим революціям". Для Володимира Путіна це стало прямим сигналом загрози його режиму, оскільки ідеї демократії не

відповідають його баченню управління країною, де поняття свободи не існує для "його" громадян. Після виступу Путіна в Мюнхені у 2007 році розпочалася активна кампанія дискредитації українців [2, с. 300], а у 2008 році росія повернулася до територіальних претензій і відновила військові дії у Сакартвело, демонструючи тим самим свою готовність використовувати силу для досягнення своїх цілей у регіоні.

У ідеології рф завжди займали важливе місце плани щодо повернення територій, що раніше належали до складу Радянського Союзу. Розпад "тюрми народів" став однією з найбільших травм для російського національного самовизначення. Збереження впливу у пострадянських країнах, є ключовим аспектом так званої геополітичної безпеки та стратегічних інтересів росії. Для диктатора істотним ударом стала Революція Гідності, яка відкрила новий етап у вигляді неоголошеної війни, яка розпочалася у 2014 році. Вона стала важливим етапом в нашій історії, позначивши відмову від авторитаризму та висловлюючи бажання нації до демократичних та європейських цінностей. Цей рух став передумовою, що перетворилася на вторгнення та анексією Криму. Ці події мали логічну кульмінацію 24 лютого 2022 року.

Російський уряд систематично готував своїх громадян до факту нових військових вторгнень, застосовуючи різноманітні інструменти пропаганди, що виходили з кремлівських директив.

Російські спецслужби активно втручалися і втручаються в українське інформаційне поле, використовуючи різноманітні методи, від відкритих колаборантів на тимчасово окупованих територіях до невдоволених українців-ботів у соцмережах і священнослужителів з УПЦ МП [3, с. 384].

Важливо зазначити, що нерідко ідентичні тези російської пропаганди можна почути і від іноземних політиків, які фактично виступають її «рупорами». Здебільшого це пов'язано з ультраправими політичними силами, такими як в Угорщині [4], Польщі [5] або ж Румунії [6], які відзначаються "російським слідом" у своїй діяльності. Це явище відображає стратегію росії щодо залучення іноземних політичних гравців для поширення свого впливу та дестабілізації ситуації в Європі, а також слугує засобом легітимізації своїх дій на міжнародній арені [7, с. 299].

Вони вдаються до розповсюдження фейків, маніпуляцій, а також використання ботоферм і диверсій.

Головною метою цих операцій є навіювання думки, що легше здатися ніж воювати. Ворог не передбачав такого опору, і зараз інформаційно-психологічна війна стає одним з головних напрямків його стратегії для досягнення перемоги у війні. Росіяни хочуть похитнути дух нації, створити дезорієнтацію та викликати песимістичні настрої серед українців і західного суспільства з метою ослаблення внутрішнього спротиву і зменшення підтримки України.

Однією з найбільш невдалих операцій можна відзначити публікацію діпфейку, представленого як заява Володимира Зеленського про капітуляцію, 16 березня 2022 року. Напередодні, Служба Безпеки України повідомила громадян про можливу провокацію з боку російських спецслужб.

Зазначений діпфейк був оприлюднений в Інтернеті і також транслювався в прямому ефірі на 24 каналі. Однак президент України негайно відреагував, опублікувавши звернення, в якому він охарактеризував цей інцидент як "дитячу провокацію" та закликав росіян скласти зброю. Здебільшого, навіть найбільш недосвідчені користувачі інтернет широт і телебачення розпізнали обман, тому очікуваних результатів рф не досягнула.

У період від 2022 до 2024 року також фіксувалися випадки публікації діпфейків, в тому числі псевдо-звернень ексголовинокомандувача Збройних Сил України Валерія Залужного, а з останнього, діпфейк з експрезидентом України Петром Порошенком, де він планував "організувати повстання". Розповсюджувалися матеріали переважно через телеграм-канали.

Одним із найбільш потужних ударів для українців стала кібератака, 12 грудня 2023 року, на найбільшого оператора зв'язку – Київстар. Тоді без зв'язку залишилося близько 24 мільйонів абонентів, а також збої виникли у всьому обладнанні, яке використовувало їх зв'язок, що призвело до серйозних інфраструктурних проблем по всій країні. Це посягло паніку серед населення, в перші години люди не розуміли, що відбувається. Президент компанії заявив, що це була найбільша в світі хакерська атака на телеком-інфраструктуру.

Стосовно дезінформації, рф активно долучає своїх громадян і їх «однодумців» до інтернет-боротьби, переважно це закриті групи або чати з інструкціями та щоденними тезами для поширення. Одним із найбільш відомих є «Цифрова армія росії».

Їхніми цілями є деморалізація українців, а також закриття коментарів в телеграм-каналах. Вони функціонують як на волонтерських засадах, так і з вказівки «зверху».

Отже, ПССО має значний вплив і може розглядатися як інформаційна зброя «масового ураження», особливо в умовах наших реалій. Росія максимально використовує як свій військовий ресурс, так і технічні засоби, для ведення війни, в тому числі і інформаційної. Росіяни навчаються та прикладають максимум зусиль, тому важливо максимально ефективно протистояти їхнім операціям.

Протидія інформаційним психологічним операціям є комплексним завданням національної безпеки, спрямованим на запобігання або зменшення впливу ворожих чи неправдивих інформаційних кампаній на суспільство. Ця діяльність вимагає систематичного аналізу, стратегічного

планування та реалізації заходів, спрямованих на контрдію та підвищення інформаційної обізнаності суспільства.

Основні напрямки протидії ІІСО включають в себе:

1. Моніторинг та аналіз інформації: Систематичний аналіз медіа-потоків, соціальних мереж та інших джерел інформації для виявлення потенційно шкідливих впливів та трендів.

2. Інформаційна прозорість: Забезпечення доступу до достовірної інформації для громадськості, включаючи активне розповсюдження фактів та відхилення дезінформації.

3. Вертикальна комунікація: Чіткі і зрозумілі заяви влади з можливими інструкціями, можуть значно допомогти і запобігти поширенню паніки.

4. Запобігання дезінформації: Розвиток програм навчання медіа-грамотності для громадян з метою розрізнення правдивої інформації від маніпулятивної.

5. Кібербезпека: Захист інформаційних систем від кібератак та інших форм цифрової агресії.

6. Аналіз аудиторії: Дослідження психологічних особливостей та переваг цільової аудиторії для ефективної комунікації та контрпропаганди.

Забезпечення ефективної протидії вимагає комплексного підходу, який поєднує в собі технологічні, соціальні, психологічні та політичні інструменти. Особлива увага повинна бути приділена виявленню та протидії новим формам маніпуляції в інформаційному просторі.

Список літератури

1. Vladimir Putin's 20-Year March to War in Ukraine—and How the West Mishandled It / M. R. Gordon et al. https://www.wsj.com/?mod=nav_left_section. URL: <https://www.wsj.com/articles/vladimir-putins-20-year-march-to-war-in-ukraineand-how-the-west-mishandled-it-11648826461>

2. Солонько О. Інфомедія. Зброя дезінформації у вірусну епоху : мемуаристика. 2-ге вид. Київ : Markbook, 2023. 392 с.

3. Агеев В. Релігія має померти : науково-попул. вид. 2-ге вид. Київ : Віхола, 2023. 408 с.

4. Leader of Hungary's Jobbik party apologizes to Ukraine for 'observing' sham elections in occupied Donetsk. Ukraine News Premier Independent English-language Source – The New Voice of Ukraine.2022. URL: <https://english.nv.ua/nation/leader-of-hungary-s-jobbik-party-apologizes-to-ukraine-for-observing-sham-elections-50288490.html>

5. Zaborowski M. The Kremlin's Influence Reaches Warsaw. Visegrad Insight.2019. URL: <https://visegradinsight.eu/the-kremlins-influence-reaches-warsaw/>.

6. Isailă E. Analiză video George Simion, omul de AUR al lui Putin?. spotmedia.ro.2023.URL: <https://spotmedia.ro/stiri/opinii-si-analize/analiza-media-george-simion-omul-de-aur-al-lui-putin>.

7. В'ятрович В. За лаштунками «Волині-43». Невідома польсько-українська війна : науково-попул. вид. 2-ге вид. Харків : Книжк. клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2022. 304 с.

References

1. "Vladimir Putin's 20-Year March to War in Ukraine—and How the West Mishandled It" by M. R. Gordon et al. Source: The Wall Street Journal. URL: https://www.wsj.com/articles/vladimir-putins-20-year-march-to-war-in-ukraineand-how-the-west-mishandled-it-11648826461?fbclid=IwAR1CTBiZ3U6Sur5guzh5olse_bglgvTqYEIGBSZIZ2xjywpvgk1R-566WWE&fs=e&s=cl

2. Solonko O. "Infodemia. Weapon of Disinformation in the Viral Era: Memoirs." 2nd ed. Kyiv: Markbook, 2023. 392 p.[in Ukrainian]

3. Ageev V. "Religion Must Die." Scientific-popular edition. 2nd ed. Kyiv: Vihola, 2023. 408 p. [in Ukrainian]

4. "Leader of Hungary's Jobbik party apologizes to Ukraine for 'observing' sham elections in occupied Donetsk." Ukraine News Premier Independent English-language Source – The New Voice of Ukraine. 2022. URL: <https://english.nv.ua/nation/leader-of-hungary-s-jobbik-party-apologizes-to-ukraine-for-observing-sham-elections-50288490.html>

5. Zaborowski M. "The Kremlin's Influence Reaches Warsaw." Visegrad Insight. 2019. URL: <https://visegradinsight.eu/the-kremlins-influence-reaches-warsaw/>.

6. Isailă E. "Video Analysis: George Simion, Putin's Man in AUR?" spotmedia.ro. 2023. URL: <https://spotmedia.ro/stiri/opinii-si-analize/analiza-media-george-simion-omul-de-aur-al-lui-putin>.

7. Vyatrovych V. "Behind the Scenes of 'Volyn-43.' Unknown Polish-Ukrainian War." Scientific-popular edition. 2nd ed. Kharkiv: Book Club "Family Leisure Club," 2022. 304 p. [in Ukrainian]

Секція 6 / Section 6

**СОЦІАЛЬНІ, ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ
ТА ГУМАНІТАРНІ ЗАСАДИ БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

- Роман Церуш, Андрій Ковальчук*, АНАЛІЗ ТЕХНІКИ ФІЗИЧНИХ
ВПРАВ З ВИКОРИСТАННЯМ ВІДЕО РЕЄСТРАЦІЇ.....605
- Наталія Іванишин, Лариса Руденко*, АНАЛІЗ ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЄС НА
ПРИКЛАДІ РЯТУВАЛЬНОГО КОЛЕДЖУ В ЕСТОНІЇ.....608
- Роман Герелей, Надія Саламін*, ВЗАЄМОДІЯ СЛОВОТВОРУ,
ЛІНГВІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОСОБЛИВОСТІ
ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВО - ТЕХНІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....612
- Назарій Лешко, Юрій Антошків*, ГИРЬОВИЙ СПОРТ
В ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ.....616
- Остан Іващишин, Михайло Нагірняк*, ДЕЯКІ АСПЕКТИ
СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ.....619
- Каріна Бортуш*, ДОДАТОК ««ЛІНГВОЦИД» –ІНТЕРАКТИВНИЙ
МЕМОРАЛ РУСИФІКАЦІЇ В УКРАЇНІ»» ЯК ВАЖЛИВИЙ
ВЕКТОР ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНИХ І
ЛІНГВІСТИЧНИХ НАРАТИВІВ.....624
- Лілія Хмарна, Лілія Пилипенко*, ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ
ОСОБЛИВОСТЕЙ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ
МАЙБУТНІХ РЯТУВАЛЬНИКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....628
- Оксана Ткачик, Роман Яремко*, ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНІ
СПЕЦІАЛЬНІ ОПЕРАЦІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПРИКЛАДІ
УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА.....634
- Дар'я Беседа, Вікторія Філіппова*, НАСТІЛЬНИЙ ТЕНІС ЯК ОДИН З
ВИДІВ ПСИХОЛОГІЧНОГО РОЗВАНТАЖЕННЯ НАУКОВО-
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, КУРСАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ.....639
- Андрій П'ясецький, Галина Телегіна*, ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ
І ПСИХОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА.....643